

Balio Sruogos laiškas „Lietuvos ūkininko“ redakcijai, 1911-04-18, iš Panevėžio - į Vilnių

Gerbiama Redakcija, / Malonėčiau patalpinti į tamstų laikraštį šią mano korespondenciją ir eiliukes.

Gerbiama Redakcija[,]

Malonėčiau patalpinti į tamstų laikraštį šią mano korespondenciją ir eiliukes.

Mano adresas: „Поневеж, Дворянская, Б. Срого“ [1].

Pseudonimas - „Ilgunas“.

Su pagarba B. Sruoga

P. S. Malonėčiau parašyti, kokiuo būdu siųsti rankraščius[?]

B. S.

M. K. Čiurlioniui

Saulutė maloniai į žemę žiūrėjo.

Skaistumo pripilta gamta

Visą šį pasaulį pilnai užžavėjo -

Kaip rojus ji buvo miela.

Linksmučiai lakūnai po laukus čiulbėjo,

Laimingi svečiai Lietuvos,

Ir skardžios dainelės padangėj skambėjo -

Apdainavo gražybes gamtos.

Tik Lietuva verkia, nes nelaiminga[,]

Nes ji jau neteko sūnaus[,]

Nes jos jau pailso sūnus maloningas [-]

Nes tokių jai nebėra daugiau.

Oi verkia ji griaudžiai ir balsiai vaitoja,

Ir plėšia nuo kanklių stygas[.]

Nebėra Čiurlionio... Baisiai ji dejuoja

Ir laužo susiėmus rankas.

O jis viens galingas jau guli grabe -

Nebespaudžia jo bėdos tautos,
Jau ilsis tam „amžinos laimės name“,
Bet... jis neužmirš Lietuvos.
Čion ašaros bėga, upeliais sriovena,
Čion skurdas žmonių prispaustų -
Ten linksmas jis bus, su daile begyvenąs,
Tik troškim, kad laimę rastų. [2]

Ilgunas

Vabalninkas. Pernai mes susilaukėm naujo klebono kun. Miežinio. Prieš jo atvažiavimą klebonai kiekvienais metais, pirmose sausio dienose[,] surinkdavo bažnytinį komitetą dėl apsvarstymo parapijos reikalų. Tame komitete dalyvaudavo bažnyčios dešimtininkai. Klebonas atiduoda atskaitą[,] kiek surinkta kalėdojant, kiek sumesta šventadieniais ant bažnyčios, kur kiek išleista, kiek liko arba trūko. Komitetas nutardavo[,] kokiems tikslams suvartot likusieji pinigai, ką pirkt, kas pataisyt.

Prie dabartinio klebono jau komiteto nebėra, nebereikia, atgijo patvaldytė. Klebonulis sau vienas apsvarsto parapijinius reikalus, atskaitas pasilieka sau, pinigus žmonių suvartoja palei savo norą. Parapijonys tuo labai neužganėdinti. Jie sako, kad klebonas noris iš tų pinigų (bažnytinės kasos) užsimokėt algas savo tarnaitėms.

Vienok keista[...] Ilgunas [3]

Vabalninkas. Mūsų miesčiukas labai turtingas gydytojais. Yra vienas tikras gydytojas ir felčeriai (vienas žydas). Į ligonbutį eina abu lietuviai, bet kaip vienas[,] taip kitas parsidavę degtinei. Atvažiuoja kartą žmogelis pas vieną, tas guli išsitempęs ir sako: „Nevažiuosiu, pone, pilvas sopa.“ Ką darysi, reikia eit pas kitą. Tas tuoj pažadėjo važiuot, tik reikia palaukt, kol išsirengs. Žmogelis čion laukia keletą valandų, o ligonis namie miršta. Mat mūsų daktarėlio besirengiant priragauta degtinėlės ir užmigta ant kėdės. Virsdamas nuo kėdės pabudo[...] [4]

KOMENTARAI

[1] „Понежеж, Дворянская, Б. Срого“ *rus* =Panevėžys, Bajorų [gatvė], B. Sruoga. 1906-1914 m. Balys Sruoga mokėsi Panevėžio realinėje mokykloje.

[2] Balio Sruogos eilėraščio „Prie karsto M. K. Čiurlionio“ ankstyvas variantas, parašytas tuoj po lietuvių dailininko ir kompozitoriaus Mikalojaus Konstantino Čiurlionio mirties (1911-04-10). Galutinį eilėraščio variantą žr. in: Balys Sruoga, *Raštai, t. 1: Poezija*, parengė Algis Samulionis, redagavo Donata Linčiuvienė, Vilnius: Alma littera, Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 1996, p. 437.

Eilėraščio rašymo ir skelbimo istoriją žr. Algis Samulionis, „Paaiškinimai“, in: *Ibid.*, p. 821.

[3] Ankstyvas straipsnio variantas.

Publikuotas, redakcijos pataisytas variantas:

„Parapijų reikalai. Vabalninkas. Pernai sulaukėme naujo klebono. Senasai klebonas, būdavo, visados sušaukdavo bažnytinių komitetą. Tame komitete dalyvaudavo bažnytiniai dešimtninkai. Svarstydavo parapijos reikalus. Klebonas atiduodavo atskaitą, kiek surinkta bekalėdojant, kiek sumesta šventadieniais, kiek išleista, kiek liko bažnyčios reikalams ir t. t. Susirinkusieji nutardavo, kam suvartoti likučius, kas pirkti, kas pataisyti. Bet atvažiavo naujas klebonas ir susirinkimų nebėra. Jis pats vienas sprendžia visus reikalus. Parapijonys vis laukia. *Ilgunas*“, žr.: *Ilgunas* [Balys Sruoga], „Parapijų reikalai“, in: *Lietuvos ūkininkas*, 1911, balandžio 28 (gegužio 11), Nr. 17, p. 158.

[4] Neišspausdinta žinutė.